

COMEMORAREA LUI EMINESCU ȘI CREANGĂ LA IAȘI

Îașul, orașul prieteniei dintre Creangă și Eminescu, a înscris, după cum era și firesc, în orbita vieții sale culturale numeroase manifestări pentru cinstirea memoriei celor doi mari reprezentanți ai poeziei și prozei românești, de la a căror moarte s-au împlinit 75 de ani.

Începutul sărbătoririi „anului Eminescu” a fost marcat de apariția în librării a unor noi volume de versuri sau critică literară legate de numele poetului (volumul *Poezii ilustrat* de Liția Macovei, și monografiile semnate de acad. G. Călinescu și Zoe Dumitrescu-Bușulenga).

La 29 mai, Biblioteca Centrală Regională din Iași a prezentat, sub titlul *M. Eminescu, genial poet al poporului român*, o expoziție, organizată pe secții, cu aspecte din viața poetului și din tematica poeziilor lui (socială, erotică, influența folclorului etc.).

În zilele de 30 și 31 mai, în aula Bibliotecii Centrale Universitare „M. Eminescu” și în sala de lectură a Bibliotecii Centrale Regionale, a avut loc o sesiune de referate, organizată de Filiala Iași a Asociației Bibliotecarilor din R.P.R., cu care prilej, în afara problemelor actuale de biblioteconomie și de documentare, au fost discutate și unele aspecte ale vieții și operei lui M. Eminescu.

O altă expoziție consacrată lui Eminescu a fost deschisă în sala „Victoria” din Iași, în ziua de 6 iunie. Expoziția aceasta a fost organizată de către Comitetul regional pentru cultură și artă, Biblioteca Centrală Universitară „M. Eminescu” și Arhivele Statului din Iași, în colaborare cu Muzeul Unirii și Filiala Iași a Uniunii artiștilor plastici. Au fost prezentate aproximativ 300 de exponate, între care numeroase manuscrise, acte (actul de naștere al poetului în original), documente de familie și diferite ediții ale operei lui Eminescu în limba română și în limbi străine.

Între 5—15 iunie, Centrul de librării și difuzare a cărții a organizat vitrine festive Eminescu, iar între 13 și 30 decembrie, în cadrul „zilelor Creangă”, au fost organizate vitrine cu opera marelui scriitor.

Ciclurile de conferințe ținute sub auspiciile diferitelor foruri științifice și culturale au atras un număr mare de auditori. În cadrul Societății de științe istorice și filologice au conferențiat asistenții universitari I. Constantinescu și M. Drăgan, iar Comitetul regional pentru cultură și artă în colaborare cu Universitatea „Al. I. Cuza” au organizat un simpozion Eminescu, pe data de 15 iunie, cu care ocazie au conferențiat prof. univ. N. I. Popa, lector univ. Al. Husar și asistent univ. M. Drăgan.

Filiala Iași a Academiei R.P.R. și Universitatea „Al. I. Cuza” au organizat ciclul de conferințe intitulat *Noi valori eminesciene*, în cadrul căruia au conferențiat prof. univ. Al. Dima, prof. univ. N. I. Popa, prof. univ. C. Ciopraga și lector univ. Al. Husar.

În conferința intitulată *Motivul cosmic în opera eminesciană*, prof. univ. Al. Dima a subliniat valoarea poetică a motivului cosmic în contextul general al poemelor lui Eminescu, arătând că preocuparea cosmică nu se organizează mai amplu și mai independent în poeme întregi, ci este încadrată unor planuri etico-filozofice sau erotice. Conferința a pus în lumină unele aspecte deosebit de interesante ale operei poetului, ca apariția motivului cosmic în sfera relațiilor dintre natură și om, precum și prezența acestui motiv al operei eminesciene în toate perioadele de creație. S-au făcut, de asemenea, referiri la permanența acestui motiv pe planul liricii universale. Conferința a fost publicată în revista „Viața românească”, nr. 4—5, 1964, p. 53—66.

În conferința *Eminescu și romantismul francez*, prof. univ. N. I. Popa a trasat liniile de influență și de apropiere între romanticii francezi și poetul român, subliniind aspecte originale ale romanticului Eminescu. Vorbind despre legătura dintre romantismul francez și cel românesc eminescian, prof. univ. N. I. Popa a arătat că evoluția elementelor romantismului românesc s-a accelerat prin interferarea cu celelalte elemente ale romantismului apusean, opera eminesciană câștigând în extensiune și profunzime.

În conferința intitulată *Aspecte ale meditației eminesciene*, prof. univ. C. Ciopraga a discutat unele aspecte ale meditației eminesciene și înscrierea poetului în mișcarea de idei din filozofia, literatura și sociologia epocii. Conferința a fost publicată în revista „Viața românească”, nr. 4—5, 1964, p. 124—136.

Un alt aspect al creației eminesciene a fost reliefat în conferința ținută de lector univ. Al. Husar, *Eminescu și etica fericirii*. Discutând *Luceafărul*, conferențiarul a arătat că aspirația spre fericire a geniului se proiectează în vid într-o epocă în care este frînată evoluția morală a omului. Problema fericirii este reductibilă în fond la o problemă de etică, poemul fiind transpunerea pe un plan artistic superior a conflictelor morale specifice epocii în care a apărut.

Menționăm, de asemenea, apariția numărului comemorativ al revistei „Iașul literar” (nr. 5, mai), din sumarul căruia semnalăm articolele: *Eminescu în evoluția liricii noastre* de prof. univ. Al. Dimă, *Eminescu și Iașul* de prof. univ. N. I. Popa, *Culoare și muzică în poezia eminesciană* de prof. univ. C. Ciopraga, precum și cele grupate sub titlul *Coordonate eminesciene*, semnate de prof. univ. G. Istrate, Al. Andriescu, Ștefan Cucuieanu, C. Sturzu, M. Drăgan, Al. Claudiu și I. Constantinescu, care iau în discuție anumite aspecte ale vieții și operei poetului. În mod deosebit se cuvin pomenite articolele despre problemele limbii poetice a lui Eminescu (*Eminescu și problemele limbii*, semnat de prof. univ. G. Istrate, *Limbajul satiric eminescian*, de conf. univ. Al. Andriescu, și *Din problemele textelor eminesciene* de conf. univ. Ștefan Cucuieanu).

Tot în cadrul manifestărilor privind comemorarea lui Eminescu, a avut loc în ziua de 14 iunie festivitatea organizată în grădina Copou din Iași. La „Teiul lui Eminescu”, corul „Gavril Muzicescu” din Iași a interpretat lucrări corale pe versuri din opera poetului, iar actorii Teatrului național „V. Alecsandri” au recitat versuri din opera lui Eminescu. În același loc, a doua zi, poezii ieșeni au citit versuri închinatăe lui M. Eminescu.

Comemorarea, la sfârșitul acestui an, a 75 de ani de la moartea lui I. Creangă a fost, am putea spune, o continuare a comemorării lui Eminescu. „Zilele Ion Creangă”, între 13—20 decembrie, au început la fel, prin vitrine festive, organizate de Centrul de librării și difuzate a cărții și prin organizarea de către Teatrul de păpuși din Iași a unui ciclu de spectacole cu dramatizări ale poveștilor lui Creangă. În ziua de 13 decembrie, regizorul Teatrului de păpuși, Manole Foca, a vorbit despre viața și opera lui I. Creangă, după care a urmat un spectacol cu dramatizările poveștilor *Punguța cu doi bani* și *Povestea porcului*.

În seara zilei de 15 decembrie, în sala „Victoria” din Iași s-a deschis expoziția comemorativă Ion Creangă, organizată de către Comitetul regional pentru cultură și artă, Biblioteca Centrală Universitară „M. Eminescu”, Filiala Iași a Uniunii artiștilor plastici și Arhivele Statului din Iași. La festivitatea de deschidere a vorbit prof. univ. Al. Dima, membru corespondent al Academiei R.P.R., despre personalitatea și opera marelui povestitor.

Expoziția a prezentat numeroase documente, manuscrise originale și facsimile, precum și ediții vechi și noi, în românește și în diferite limbi străine, ale operei lui Creangă. De asemenea, au fost expuse ilustrațiile făcute de pictorul Eugen Șt. Bouscă la povestea *Harap Alb*. În mod deosebit a atras atenția tabloul în ulei al pictorului Octav Băncilă, *Eminescu și Creangă*.

La 16 decembrie, la Casa de cultură a tineretului, a avut loc un „simpozion Creangă”. În cadrul acestei manifestări, scriitorul ieșean Ion Istrati a evocat figura marelui povestitor, iar criticul literar L. Dumbravă a vorbit despre unele aspecte ale realismului în opera lui Creangă.

Un alt simpozion consacrat comemorării lui Ion Creangă a fost organizat de Filiala Iași a Academiei R.P.R. și Universitatea „Al. I. Cuza”, în ziua de 19 decembrie. Cu acest prilej au prezentat comunicări prof. univ. Al. Dima, prof. univ. N. I. Popa, prof. univ. C. Ciopraga și cercet. Dan Mănuță.

În ziua de 20 decembrie a avut loc, în sala Teatrului național „V. Alecsandri” din Iași, o festivitate închinată lui I. Creangă. Cuvîntul de deschidere a fost rostit de scriitorul ieșean Dumitru Ignea, după care prof. univ. C. Ciopraga a vorbit despre unele aspecte ale realismului în opera lui Creangă. Actorii Teatrului au făcut lecturi interpretative după *Amintii din copilărie*, iar în continuare s-a reprezentat primul act din *Ochiul babei*, dramatizare de G. Vasilescu după *Soacra cu trei nurori*.

În aceeași zi, la mormîntul scriitorului din cimitirul „Eternitatea”, a avut loc solemnitatea depunerii de coroane din partea Comitetului regional pentru cultură și artă, a Filialei Iași a Academiei R.P.R., a Universității „Al. I. Cuza” și a Școlii medii nr. 7, care poartă numele povestitorului.

Ca și pentru comemorarea lui Eminescu, revista „Iașul literar” a consacrat un număr (nr. 11, noiembrie) comemorării lui Creangă. Din sumar semnalăm versurile închinete scriitorului de Otilia Cazimir și Florin Mihai Petrescu, evocările lui I. Istrati și Mircea Radu Iacoban, precum și itinerariul biografic *Creangă la Iași*, de Al. Arbore. Dintre articolele critice menționăm: *Realismul operei lui Creangă*, de L. Dumbravă, *Folclor și viziune folclorică la Creangă* de V. Adăscăliței și fragmentul dintr-un volum de documente Ion Creangă publicat de Gh. Ungureanu.

După 75 de ani, numeroasele manifestări comemorative închinete lui Eminescu și Creangă sînt dovada prețurii deosebite și a dragostei pe care o nutrește întregul nostru popor față de opera acestor doi mari scriitori.

M. Antonaș

ACTIVITATEA CENTRULUI DE LINGVISTICĂ, ISTORIE LITERARĂ ȘI FOLCLOR ÎN ANUL 1964

Centrul de lingvistică, istorie literară și folclor a obținut, în anul 1964, anul celei de a 20-a aniversări a eliberării patriei noastre, numeroase și însemnate realizări în munca de cercetare științifică și în ceea ce privește îmbunătățirea bazei materiale. Prin grija conducerii Filialei Iași a Academiei R.P.R., începînd din ultimul semestru s-a dat în folosință noul local, situat în clădirea unde au locuit Mihail Kogălniceanu, George Enescu și Mihail Sadoveanu. În noul local, spațiul destinat activității științifice a crescut în mod simțitor iar numărul personalului de cercetare s-a mărit la 15 cercetători, fapt care dă în prezent posibilitatea includerii în planul de cercetare a unor probleme mai numeroase și mai variate.

În planul de cercetare științifică al secției de lingvistică au fost înscrise următoarele probleme:

1. Colaborarea la *Tratatul de istorie a limbii romîne*;
2. Colaborarea la *Dicționarul limbii romîne* și la *Dicționarul etimologic al limbii romîne*;

3. Cercetări dialectale în Moldova.

Pentru *Tratatul de istorie a limbii romine*, volumul V, colectivului nostru i-a revenit sarcina redactării capitolului intitulat *Neologismele limbii romine în perioada 1760—1860*, pe care l-au elaborat cercetătorii N. A. Ursu și Despina Ursu.

Colaborarea la *Dicționarul limbii romine* a constat în redactarea a peste 500 de articole de la litera Ș, repartizată colectivului de lexicografie de la Iași, la care au lucrat cercetătorii Mihail Zamfira, Morariu Corneliu, Zăstroiu Victoria, Zăstroiu Remus, Deutsch Maria și Moldovanul Dragoș. Cercet. pr. N. A. Ursu a lucrat în continuare la revizuirea etimologiei neologismelor de la litera M.

În cursul vizitelor făcute la Iași, în lunile martie și noiembrie, acad. Iorgu Iordan, întovărășit de prof. I. Coteanu, director adjunct al Institutului de lingvistică din București și de prof. B. Cazacu, membru corespondent al Academiei R.P.R., au analizat munca secției de lingvistică în cadrul colaborării la *Dicționarul limbii romine* și la *Tratatul de istorie a limbii romine*. În vederea realizării în cât mai bune condiții a colaborării la Dicționar s-au luat o serie de măsuri privind îmbunătățirea bazei materiale și specializarea cadrelor tinere.

În cadrul ultimei probleme, *Cercetări dialectale în Moldova*, cercet. Stelian Dumistrăcel a continuat prelucrarea materialului lingvistic adunat printr-o anchetă indirectă efectuată în cursul anilor 1962 și 1963. S-a organizat, apoi, o anchetă în regiunea Suceava, raionul Cimpulung. În luna octombrie, cercet. St. Dumistrăcel a participat, alături de trei cercetători de la Centrul de cercetări fonetice și dialectale al Academiei R.P.R., din București, la anchetele pentru NALR, în două puncte din regiunile Argeș și Oltenia. Participarea la aceste anchete a avut drept scop însușirea metodei de lucru pe teren în vederea pregătirii pentru Atlasul lingvistic al Moldovei.

În ședințele de lucru ale secției au fost prezentate în cursul acestui an următoarele comunicări și referate: N. A. Ursu, *O polemică filologică, din anul 1839, între I. Eliade Rădulescu și J. A. Vaillant*; Despina Ursu, *Încadrarea morfologică a verbelor neologice, în limba romină din perioada 1760—1860*; Stelian Dumistrăcel, *Din istoricul folosirii cuvintului mașină în limba romină*; *Numele mașinilor agricole în graiurile limbii romine, pe baza ALR (Creații pe teren rominesc și împrumuturi din alte limbi, cu circulație locală)*; Corneliu Morariu, *Mijloace lexicale de evocare a mediului străin în opera lui Mihail Sadoveanu*; Victoria Zăstroiu, recenzia lucrării lui Gh. Bulgăr, *Eminescu despre problemele limbii literare*.

Secția de istorie literară și-a concentrat activitatea în următoarele două direcții principale:

1. Continuarea acțiunii de valorificare a moștenirii literare, prin colaborarea la *Tratatul de istorie a literaturii romine*, prin cercetarea științifică a curentelor literare și prin studiul unor aspecte mai puțin cunoscute din activitatea scriitorilor moldoveni dintre cele două războaie.

2. Aspecte ale literaturii contemporane.

Prof. univ. Al. Dima, redactor responsabil adjunct al volumului al II-lea al *Tratatului de istorie a literaturii romine*, a asigurat coordonarea și sistematizarea materialului necesar alcătuirii volumului, material din care o parte a fost discutat în cadrul ședințelor de lucru, pe baza referatelor făcute de prof. univ. N. I. Popa și cercetătorii I. Lăzărescu, Al. Teodorescu și L. Volovici.

În scopul cercetării științifice a curentelor literare, colectivul secției de istorie literară a pregătit pentru tipar monografia *Ideologia „Contemporanului”*, inclusă în planul Editurii Academiei R.P.R. pentru anul 1965, iar prof. univ. N. I. Popa a elaborat studiul *Ideologia literară a Junimii și contradicțiile ei lăuntrice*.

Colectivul format din prof. Al. Dima, prof. N. I. Popa și cercetătorii I. Lăzărescu, Al. Teodorescu și D. Mănuță, împreună cu Gr. Botez și M. Bordeianu de la Biblioteca centrală universitară „M. Eminescu”, au alcătuit volumul *Scrisori către Ibrăileanu*, vol. I, predat Editurii pentru literatură, care va apare în colecția *Studii și documente*. Cercet. pr. I. Lăzărescu a redactat lucrarea *Valorificarea artistică a izvoarelor istorice în opera lui M. Sadoveanu*, iar cercet. Al. Teodorescu studiul *Creația lui M. Eminescu pe baze populare*.

Relativ la literatura actuală, cercet. st. D. Mănuță a scris notele *Sarcasmul argezian și Clișeul poetic*.

În ședințele de lucru ale colectivului de istorie literară, ținute cu regularitate, săptăminal, s-au citit și discutat și alte comunicări: N. I. Popa, *Eminescu și roman-tismul francez*; I. Lăzărescu, *Jean Bart și socialismul*; Al. Teodorescu, *Hortensia Papadat-Bengescu și „Viața românească”*; D. Mănuacă, *Literatura la „Contemporanul”*.

În cinstea împlinirii a douăzeci de ani de la eliberarea patriei noastre a fost organizată de către Centrul de lingvistică, istorie literară și folclor o sesiune științifică, la care au fost prezentate următoarele comunicări:

prof. Al. Dima, *Dezvoltarea teoriei literare în anii puterii populare*;

prof. N. I. Popa, *Originalitatea romantismului românesc*;

prof. G. Istrate, *Limba postumelor lui Eminescu*;

N. A. Ursu, *Observații asupra adaptării adjectivelor neologice la sistemul mor-tologic al limbii române, în jurul anului 1800*;

Al. Teodorescu, *Eminescu și folclorul*;

Șt. Cuciureanu, *Eminescu în limba italiană*;

I. Lăzărescu, *Romanul istoric al lui Sadoveanu*;

Stelian Dumitrăcel, *Neologismul în terminologia agricolă românească, pe baza ALR*;

Zamfira Mihail, *Asupra sistemului în lexic*;

D. Mănuacă, *Aspecte ale poeziei satirice românești contemporane*.

La Conferința națională de lingvistică românească, care a avut loc la București, între 7—10 octombrie 1964, au participat și cinci membri ai secției de lingvistică de la Iași. Au prezentat comunicări: prof. G. Istrate, *Fenomene specifice limbii romine literare din prima jumătate a secolului al XIX-lea*; V. Arvinte, *Criterii de determi-nare a împrumuturilor răsărite din limba română*; N. A. Ursu, *Problema etimologiei neologismelor limbii romine*.

Cu ocazia comemorării a 75 de ani de la moartea lui M. Eminescu, Filiala Iași a Academiei R.P.R., prin Centrul nostru, a organizat, împreună cu Universitatea „Al. I. Cuza”, ciclul de comunicări *Noi valori ale operei eminesciene* și a participat la toate manifestările închinată sărbătoririi marilor noștri scriitori Eminescu și Creangă.

Colaborarea cu institutele și asociațiile științifice din străinătate s-a manifestat prin participarea la congrese și reuniuni științifice internaționale, vizite în străinătate. Prof. Al. Dima a făcut parte din delegația Universității ieșene care, în luna iunie, a vizitat Anglia, luând contact cu oamenii de știință de la Oxford și Cambridge, iar în luna noiembrie a condus câteva seminarii la Institutul de romanistică și a conferențiat despre opera lui Eminescu la Clubul creatorilor din Berlin (R.D.G.).

Prof. N. I. Popa a prezentat două comunicări, cu ocazia celui de al VIII-lea Stagiu internațional de studii umaniste de la Tours (Franța), iar în luna septembrie, ca membru al Asociației internaționale de literatură comparată, a participat cu o comunicare la al II-lea Congres, ținut la Fribourg (Elveția), fiind cooptat membru în comisia de redactare a *Dicționarului internațional de termeni literari*.

Prof. G. Istrate a ținut două conferințe, în cursul lunii octombrie, în R. P. Ungară, la Debreceen și Szegedin. În luna decembrie, cu ocazia unei vizite la Univer-sitatea din Chișinău, prof. G. Istrate, șeful secției de lingvistică, a luat contact și cu cercetătorii de la Institutul de limbă și literatură al Academiei de științe a R.S.S.M. Într-o ședință de comunicări care a avut loc la acest institut a vorbit despre *Limba română literară la începutul secolului al XIX-lea*.

În timpul anului 1964 Centrul a fost vizitat de mai mulți oameni de știință de peste hotare: M. Mladenov, cercetător la Institutul de limbă bulgară din Sofia (R. P. Bulgaria); lectorul F. I. Barnett, de la Universitatea din Oxford (Anglia); prof. André Mirambel (Franța), vicepreședintele Asociației de studii sud-est europene; prof. Carlo Tagliavini, decanul facultății de litere a Universității din Padova.

Zamfira Mihail, Remus Zăstroiu

Luigi Valente
1900

Publicație a Centrului de lingvistică, istorie literară și folclor al Filialei Iași a Academiei R. P. R., „Anuarul de filologie“ continuă seria de filologie a revistei „Studii și cercetări științifice“, Iași, apărută între anii 1950 și 1963.

„Anuarul de filologie“ publică studii de lingvistică generală, studii asupra limbii române (istoria limbii, gramatică, dialectologie, stilistică), de filologie română, de istorie literară românească și universală, de teorie și critică literară, de folcloristică.

„Anuarul“ mai cuprinde rubrica Note și documente, în care apar unele materiale cu caracter de informare științifică, o rubrică intitulată Critică și bibliografie, care prezintă ultimele lucrări de specialitate apărute, și Cronica, în care este consemnată activitatea de cercetare desfășurată în cadrul secțiilor Centrului nostru și sint prezentate unele manifestări științifice și culturale desfășurate în cadrul sau cu concursul Centrului.

„Anuarul de filologie“ se adresează cercetătorilor în domeniul limbii și literaturii române, profesorilor, studenților, precum și tuturor celor interesați de problemele menționate mai sus.

Publicația apare anual.

Prețul unui abonament este de lei 20.

În țară abonamentele se fac la oficiile poștale, agențiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din instituții.

Comenzile din străinătate se fac prin:

C A R T I M E X

Căsuța poștală 134—135

București

Republica Populară Română

sau prin reprezentanții săi din străinătate